

Paměti mého otce, dr. Vladimíra Matyse II.

(nar. 26.4.1912 v Praze, † 20.6.2008)

První světová válka.

Za 1.světové války jsme bydleli v Jevanech. Vytvořili jsme tam společenství s rodinou Drahorádových. Drahorád byl zubní lékař. Jeho dcera Miluška mě vozila v dětském kočárku a několikrát mě provedli po rybníku na jole. Vzpomínám si, že sedlák, u kterého jsme byli ubytováni, se jmenoval Hedrlín. Od něho jsme chodili po mezi k lesu, kde rostly houby lišky. V té době jsem viděl poprvé automobil. Jezdil v něm nějaký Pražák, hodně troubil a dělal spoustu prachu. Občas přicházely zprávy o začátku války, o potopení křižníku Blücher. Všichni čekali, jak dopadne náš táta, že stejně jako strejda bude narukovat na vojnu. Nakonec zůstal v Praze, kde měl zajišťovat dodávky uhlí pro město. Strejda Emil byl na frontě v Haliči. V pražském bytě ve Valentinské ulici se v těchto dnech často objevoval strýc Václav z Hraštic. Veliké vzrušení působila smrt císaře Fr. Josefa I. Jednou jsem polknul "cisáka". Byla to poštovní známka s císařem. Vím, že mě drželi za nohy nad lavorem a třásli se mnou, až ze mě cisák vyletěl.

Máma a babička se velmi nepříznivě vyjadřovaly ke koupi Sloupu. Myslely si, že je to objekt, který trčí do výše jako sloup. Konečně přišel den, kdy jsme měli do toho Sloupu vycestovat. Celá naše rodina (kromě otce) včetně kočárku, služebné, se dostavila na nábřeží na parník. Nasedli jsme do parníku, kde jsme se ubytovali do podpalubí do restaurace a dostal jsem tam držkovou polévku. Parník jel skoro 4 hodiny proti proudu. Přehrada ve Vraném nebyla, ale byla tam prudká peřej. Teprve někdy okolo 12 hodin přistál parník v Davli, na levém břehu Vltavy. Všichni jsme vystoupili a s námi spousta dalších lidí (parník byl hlavním dopravním prostředkem). Pomalu jsme kráčeli Kopanskou do vršku, na jednom místě pamatuji, že jsem se zastavil u jedné hradbičky a zvolal jsem silným hlasem: "Proletáři všech zemí spojte se, a založte republiku rad." Všichni ostatní občané byli tím pobouřeni a babička mi zakázala takto mluvit. To co jsme viděli potom ve dvoře ve Sloupu, vyžaduje delší výklad.

Dostali jsme pokojíček s výhledem na Klínce, kde právě hořelo. Ve dvoře byla tenkrát teta Marie Hlinecká s dcerou Blaženkou a pracovalo tam několik zajatců, většinou srbských. Měli takovou zvláštní schopnost. Na příklad jednou skočil do louže na dvoře a chytil rybu. Asi to byl kapr. Louže byla zajímavá tím, že tam sídlily ondatry.

V té době začínaly žně a bylo velké horko. Neexistovala žádná mechanizace, všechno se dělalo ručně. Bylo najato několik sekáčů a sekání žita nebo pšenice a za každým sekáčem chodila jedna žena s plachtou a srpem a odebírala useknutou hrst obilí, a vytvářely z toho snopy. Pak jsme stavěli panáky.

Mě vzali s sebou také, s babičkou, která byla zničená horkem a prací a mě schovali pod stromeček na hraji lesa do stínu. Měli jsme potřebu jít se vykoupat. Tak jsme šli do Bojovského údolí. Šlo se okolo hájovny a potom dolů podél Rejžovského potoka, kam chodily děti pást dobytek a kozy. Na okraji potoka byly vrby, které ořezávali košíkáři z Klínce. Koupali jsme se v nádrži ve které proudila voda ze 3 otvorů. Bylo velmi příjemné si pouštět vodu jako sprchu. Otázku lovení raků, kterých tady bylo velmi mnoho, musím probrat samostatně. Potom už jsme se odtrhli od té robotárny ve dvoře. Když jsme se šli koupat, měli nám to za zlé, protože v té době onemocněla prasnice červenkou. Za té situace chodit se koupat je hřích.

Španělská chřipka.

Právě v té době, kdy jsme se přestěhovali do hájovny, nastala doba španělské chřipky. Lidé hromadně umírali a stále zvonil umíráček ve Sloupu. Z našeho okruhu jsem dostal nemoc pouze já. Byl zavolán lékař (davelský) s koněm a vozíkem , podíval se na mě a prohlásil, že mám španělskou chřipku. Dal nám aspirin a poděsil babičku tím, že opakoval neustále : laringitida, bronchitida, agonia .....a doporučil, aby mi dali na prsa placku. Nakonec jsem zůstal s babičkou sám (babička Svobodová.) Nastěhovali se k nám jako domovníci Zamrazilovi. S paní Zamrazilovou se rád bavil hajný Benda, takže k nám často chodil a bavil nás historkami z loveckého a pytláckého života.

28. říjen 1918.

Ze všech domů ve Valentinské ulici i z jiných ulic vyšli lidé a zpívali: " Proč bychom se netěšili ", " Marseillaisu", " Hej Slované " a " Proč bychom se netěšili když Viléma oběsili ". Šli jsme po nábřeží k Národnímu divadlu a odtud po Národní třídě na Václavské náměstí , které bylo plné lidí. U koně promlouval nějaký politik k zástupům, nevím, kdo to byl. Vrátili jsme se dost pozdě a byli jsme strašně unavení.

Rodina Koulova.

Rodina Koulova¹ mi byla blízká od nejútlejšího věku. Hlavní, co mi ulpělo v paměti byla zahrada plná exotických tropických a podobných rostlin. Zajímavé sbírky motýlů, které ovlivnily moje aktivity v době, kdy jsme se nastěhovali do Sloupu. Bylo to hlavně chytání motýlů, pěstování housenek, atd. Členy rodiny Koulů, s nimiž jsem se brzy seznámil, byl jednak sám ing. Arch. Jan Koula, jeho manželka, a zvláště " teta Vika" ,dcera architekta Kouly a manželka mého strýce Emila Svobody. Naše rodina bydlela na Starém městě ve Valentinské ulici, Návštěva u Koulů představovala celodenní výlet, Často jsme tam přespávali. Pobyt u Koulů byl také zpestřován rachotem a hlukem projíždějících vlaků. Dráha přímo sousedila se zahradou. V přímém sousedství Koulů bylo naše " kopaniště", velmi významné po dobu války. Byla to parcela, na které měl stát náš vlastní dům / vila)Za války nás kopaniště zásobovalo zemědělskými výrobky (brambory, maso, cibule).Dopravit tyto výrobky do našeho domova ve Valentinské ulici představovalo dobrodružství, protože orgány Magistrátu hlídaly hranici kde se vybírala potravní daň a zboží bylo nemilosrdně zabavováno. My jsme museli pronášet to zboží. Dávalo se do ranců a tak jsme s ním utíkali před policajty. Vztahy s Koulovými se zintenzivnily po roztržce našich rodičů s Hraštickými . (Matysovi z Hraštic), kdy jsme se vystěhovali ze Dvora a bylo třeba najít rychle slušné ubytování na našich pozemcích. Padlo rozhodnutí přestavět hájovnu, kde bydlel hajný Čámský, a Čámského přemístit do objektu ve Sloupu.

Koula se ujal práce na přestavbě hájovny a pak tam často jezdil a sledoval postup prací. Přitom chodil hodně po lesích a chytil motýly. My jsme s ním chodili a napodobovali jeho motýlářství.

Auto

Když se dědeček (můj tatínek) stal ředitelem Pražské železářské společnosti, vozil nás občas na Sloup autem šofér Jirava. Auto bylo velmi pozoruhodné a pro dnešní lidi nepochopitelné. Byl to Mercedes Benz o 20 HP , který měl tvar kočáru. " automobil bez kobyl ". Místo kobyl byl motor, ze kterého se často kouřilo, protože měl motor, kde chlazení mělo poruchy a

---

¹ Architekt Jan Koula, mj.návrh Čechova mostu v Praze

muselo se zalévat vodou. Mně bylo určeno sedět vedle šoféra a podle pokynů jsem šlapal na pedál výfuku, kde se po zmáčknutí ozval silný rachot motoru. Plyny odcházely rovnou z motoru. Ten automobil neměl elektrické osvětlení, večer se musela rozsvěcet lampa (karbidová). Největší rychlost, kterou jsem v tomto autě zažil, byla 40 km / hod. Každý rok na jaře odjíždělo auto do dílen, kde mu byla namontována letní karoserie a zimní byla uschována do příští sezony. Samozřejmě, že provoz za této situace byl složitý. Když přšelo, natáhla se plachta, když přestalo, zase se sundala. Když byl potkán automobil, byl posuzován jako nepřítel. Pokoušel se předjet, a potom zviřený prach musel poražený hltat.

Lesy. Když mniška napadla velké porosty

Lesy byly vesměs mladé. Borové lesy na rovinách se zřejmě připravovaly na invazi mnišky, Na kmenech byla lepkavým nátěrem namazána kola, přes která nebyly housenky schopny vylézt na vršek. Byla to mūra, bekyně sosnová, a objevovala se v červenci a srpnu. Samičky byly světlé, bílé s černými znaky, a byly z daleka vidět. Samečkové lítali zpravidla jen večer a v noci a byli mnohem menší. Skutečný nápor mnišky nastal až v roce 1924. Tehdy jsme absolvovali průzkumnou cestu do Dobříšských lesů, kde nám ukazovali červené stráně (suché), na velikých plochách. U nás se hromadně objevila mniška v následujícím roce, 1925. Napadla vesměs smrkové porosty. V té době se už organizovaly hromadné výpravy do lesů na potírání mnišky. Lidé mačkali jednotlivé motýly. Toto počínání bylo naprosto neproduktivní. U nás jsme organizovali velkolepou akci pálení ohňů, několik desítek ohňů zazářilo a do nich padaly tisíce trupů motýlů. Ovšem ani to nebylo platné při obrovském náporu tohoto škůdce. Když jsme na jaře 1926 navštívili smrkové porosty, viděli jsme na kmenech veliké tmavé skvrny které se pohybovaly směrem k vrškům. Byly to miliony housenek, které směřovaly do korun smrků. Staří hajní a ostatní lesáci považovali věc za ztracenou. Tím větší bylo naše překvapení, když se zjistilo, že tyto miliony housenek, vedené vůdcem, dospějí k samotnému vršku tam vytvoří velikou hrušku, tvořenou z tělíček mnišek, a po určité době padají všichni mrtví k zemi. Byla to biologická smrt. Starý hajný Čámský se dal do pláče.

Ptáci.

V dobách, kdy jsme získali sloupské lesy, tj. ve 20. letech, se zcela pravidelně vyskytoval v "Rezervátu" (za stodolou) ve smíšeném porostu na kopci za vilou, tetřev. Byla to samice, která se zdržovala na vrškách stromu a byla velmi plachá. Byla známá tím, že to byl největší pták, který žil ve sloupských lesích. Po vyplašení letěla směrem k Dejším (Stržínkův revír, Čísovice - Hřebeny). Podle trusu jsme zjistili, že tetřev, popř. více tetřevů se zdržuje také u Blahožovy louky. Ten trus vypadal jako provaz (rozdrobený). Tento stav trval asi do 27. Roku, kdy tetřevi vyhnízдили ve Vaškově revíru, v Kopaninách. Tam na ty mladé tetřevy narazil mladý šílenec, údajně mladý Mareš z rodiny Hraštičáků. Ten se dal do zuřivého střelení a postřílel všechna mláďata kromě jednoho, které se zachránilo v našem revíru a bylo těžce zraněné. Tento masakr znamenal konec tetřevů v našem okolí.

Tetřívci se objevili pouze jednou na Zástrovské a to v zimě. Bylo tam více stop ve sněhu, podobné jako bažantí. V té době bažanti v našem revíru nebyli. Našel se pozůstatek jednoho tetřívka v Dolečku, kdy tam byl přivlečen liškou. Bylo to také v zimě ve sněhu.

Sluky

Na sluky jsme čekávali s naším tátou od samého začátku našeho revíru, a to na známých místech. Čekávalo se někdy v březnu ve večerních hodinách. Bylo slyšet kohoutka, který vydával zvláštní pískavý ton, lítal nízko při zemi, zpravidla v době, kdy přestali zpívat večerní ptáčkové (kosi). Bylo velmi obtížné toho ptáčka spatřit. Větší úspěch jsme měli, když jsme se přemístili na přední Habernu, což byla nová paseka (stráž nad Zadním paloukem). Vodili jsme tam naše kravičky z pastvy. Tam byl daleko lepší rozhled a objevovalo se tam více ptáků. Tam jsem zastřelil první sluku, potom další, ale musely být dohledávány druhý den, protože večer byla úplná tma.

Jak jsem sázel stromy.

Velmi vzbudila mou pozornost kniha francouzského autora Giono " Muž, který sázel stromy". I já jsem byl mužem, který sázel stromy. Bylo to právě v době, kdy se sloupské lesy dostaly do našeho vlastnictví a zjistilo se, že s výjimkou Bojovského údolí jsou pokryty výlučně smrkovými a borovými porosty. Tento stav byl zřejmě nesprávný a náš otec se snažil zjednat nápravu tak, tak, aby byly v jehličnatých lesích přimíšeny listnáče, zvláště duby a buky. Pamatuji se, že mi bylo uloženo přinášet z pražské Stromovky žaludy amerických dubů a dále semena javorů a ostatních dřevin, které měly naději na úspěšné přemístění do sloupských lesů. Tyto všechny pokusy, které trvaly několik let, byly zcela marné. Dokonce ani velká část nové školky v Rejžích , kde byly vysazovány duby, nestačila. Celé vysázené záhony neposkytly ani jednu sazenici. Všechny odnesly sojky a ostatní ptactvo. Pokud se někdy náhodou sazenice ujala, byla vzápětí skousána zvěří - zajíci a srnci si na nich velmi pochutnali, protože to byla pro ně vzácnost. Po dlouhé době, několika letech, nastalo určité zlepšení situace, protože přestaly už do lesů proudit zástupy koz a krav z vesnice. Náš otec dal dokonce velkou část lesů oplotit proti invazi dobytka a proti vyhrabávání lesního steliva. Za tuto aktivitu nebyl místním obyvatelstvem moc pochválen.

Teprve v 30. letech, kdy se aktivita venkovského obyvatelstva zaměřila na výnosné zaměstnání v Praze a okolí a na stavbě přehrad, bylo možno úspěšně vysazovat listnáče, hlavně duby.

Tento stav je zcela odlišný od případu muže , který sázel stromy podle románu francouzského autora. Tomu všechno vycházelo a během svého života už chodil ve vysoko vzrostlých lesích, které zasadil.

6. července .

6. července se konalo pravidelné procesí k Husově hranici, která byla navržena na nejvyšším místě silnice od Hvozdnice, kde odbočuje silnice do Masečína. K této hranici se začalo pomalu trousit obyvatelstvo Hvozdnice. Hlavní průvod vedl řídící učitel školy ve Hvozdnici spolu s představenstvem církve. My jsme přišli na toto místo z vesnice Sloup. Nejprve jsme zašli na návštěvu k hajnému Bendovi , který byl kazatelem českobratrské církve. Když jsme ke hranici dorazili, už tam bylo plno lidí , a okolo 5. Hodiny byla hranice zapálena a z nedalekého vyvýšeného místa promlouval k zástupům kazatel, většinou to byl hajný Benda. Často se stávalo, že došlo k incidentu , protože Benda měl řadu nepřátel . Pamatuji si velmi dobře, jak jedna paní přerušila jeho projev a řekla, že mluví o lásce a přitom krade. Narychlo musel představený církve tu paní přerušit a pokračovalo se v bohoslužbě.

V souvislosti s návštěvou u Bendů bych se rád zmínil o této zajímavé postavě,

Hajný Benda.

Benda k nám chodil velmi často a bavil se s domovnicí Zamrazilovou. Z Bendy měly strach chovatelky domácích zvířat, protože věřily, že má uhrančivé oči a že by mohl mláďata

uhranout. Samozřejmě, že šlo o nedorozumění. Měl vystřelené oko. Kromě toho měl ustřelené 3 prsty u nohy a 2 prsty u pravé ruky. Řetěz těchto malérů , které se odrazily v jeho osobě, pokračoval dále. Sám jsem zázrakem ušel katastrofě , když Benda nechal natažené kohoutky u své Lankasterky a takto seděl vedle šoféra , když jsme odjížděli ze Sloupu do Hvozdnice. Náhle vyšel výstřel, náboj šel těsně vedle mého ucha a rozstřílel strop automobilu. Přižívoval se mimo jiné pytláctvím, a to ve společenství se zdejšími řezníkem , kterému udával místo, kde měl něco střílet a on si pro to chodil. Když ho jednou chytili, mohl dokázat pomocí svědků houbařů, že zvěř nezastřelil, nýbrž našel. Byl to člověk velmi literárně kvalifikovaný četl spoustu odborné a zvláště filosofické literatury. Rád jsem s ním chodíval večer na čekání, protože bylo potěšením poslouchat jeho filosofické názory.

Oběšený.

Velmi rád jsem chodil s hajným Bendou na večerní čekání na zvěř, zvláště na zajíce. Zajíci vycházeli z lesa na pole. Na některých místech, hlavně v důsledku stavu terénu. , chodili z houštin na stráně ve skupinách, několik zajíců za sebou. Ze své zkušenosti jsem zjistil, že když jde několik zajíců a jednoho zastřelím, ti ostatní se jen na chvíli zastaví, a pokračují v pohybu. Je možné takto zastřelit několik zajíců najednou.

Bylo to jednou na podzim. Přišel jsem na toto místo s hajným Bendou a stoupli jsme si asi 30 m od sebe za borovice a čekali na zajíce,. Tehdy jsme stáli v úplném tichu , a slyšeli jsme zvláštní chrchlání. Byl to divný zvuk a Benda myslel, že jde o srnčí zvěř, postiženou zánětem nozder. Tak jsme poslouchali a už nám to bylo nápadné , tak jsme se rozhodli jít tím směrem , protože už bylo šero. Vstoupili jsme do mladého smrkového porostu , chvílemi bylo úplné ticho, chrchlání už přestalo, a už jsme se chtěli vrátit zpátky . Jak jsem procházel touto houštinou , náhle jsem ucítil náraz do hlavy, Obrátil jsem se nahoru a uviděl oběšence. Mezitím přiběhl Benda a ten ho nadzvedl a já jsem pokračoval v lezení po tomto stromku a snažil jsem se přeříznout provaz, byla to prádelní šňůra. Vtom ta váha oběšence s mou váhou způsobila, že se stromek se začal vyvracet a oba jsme se zřítili na zem. Benda okamžitě poznal, že jde o mladého Křížka , který žil ve Hvozdnici se svým otcem. To už začali chodit lidé od vlaku, který přijížděl okolo 18 hodiny. Volali jsme o pomoc, a zanedlouho se tam objevila spousta lidí, kteří se snažili oběšence oživit. Po dlouhém úsilí se jim to podařilo. Mezitím jsem šel shánět lékaře. Telefonoval jsem z budky. Už bylo dost pozdě a nebyl jsem tam nic platný, tak jsem odešel domů na večeři. Dodatečně jsem se dověděl, že mladého Křížka odvezli do nemocnice a že už je při vědomí.

Roky 1927-1928

Byla to léta, kdy jsme ztratili oba naše dobré pomocníky, hajného Čámského a Bendu. Oba byli postiženi prostatou, ve věku okolo 80 let. Dost těžko jsme hledali náhradu. Pomohl nám Stržínek z Čísovic, který nám poslal starého lesního od Schwarzenberga Jiskru. Ten po určité době doporučil Josefa Drába , mladého kandidáta na lesnickou dráhu. Jiskra se ujal školení Drába , kterého podrobně zaučoval do všech oborů lesnictví.

V té době se projevil příznaky nevléčitelné choroby našeho otce, zemřel v roce 1931. Právě jsem maturoval. Ivan byl vystudovaný právník a nastoupil jako koncipient u advokáta Krouského. Sloupské záležitosti (činnost hajného, fořta a majetek) to vše spadlo na mě a na babičku. Na štěstí v lesích panoval v té době klid, klimatické pohromy nastaly až později. Katastrofální sucho nastalo v roce 1937 a potom období těžkých mrazů 1939 až 1941. Tehdy se správy našich lesů ujal protektorátní orgány. Ty stanovily limity pro jednotlivé druhy dříví , především nám uložily dodávky tzv. vlákniny. Smrkové porosty středního věku (40 až

50 let) , převážně kalamity. Velká část smrkových lesů padla pod vahou sněhu. Např. celé stráně v Tukmíně a zadní Haberně.

Chaty

V době, kdy se blížila válka a okupace, stoupal počet zájemců o pozemky v Bojovském údolí na stavbu chat. Tehdy jsem navštívil v doprovodu vedoucího polesí v Klínici majitele panství Zbraslav *Cyrila Bartoně z Dobenína*. Tehdy padlo zásadní oboustranné , protože vlastnictví lesů v Bojovském údolí se dělilo mezi panství Zbraslav a bývalým panstvím Slapy.

Rozhodnutí bylo nepřipustit vpád chatářů do Bojovského údolí. Všichni zájemci byli odmítáni. Jedině ty lesy, které zůstaly v rukou sedláků , se změnilly v chatové osady . Na příklad pod Spáleným mlýnem majitel lesa *Tomašovský z Klínce*.

Na naší straně byla postavena pouze jedna chata zakladatele skautského hnutí a velkého bojovníka za ochranu přírody , *Jaroslava Šimsy*. Od něho ji potom koupil pan John , starý skaut a sociálně demokratický pracovník , jehož syn *Josef John* byl náměstkem ministra sociálních věcí v komunistické vládě , později jako chartista vyloučen. Chata byla odplavena za velké povodně r. 1964 a *Johnovi* si postavili novou chatu na vyšším místě.

Pohromy

Katastrofální sucho v roce 1931 způsobilo veliké škody na smrkových porostech. Poprvé se zde objevil smrkový kůrovec. Veliké pohromy na porosty byla léta 1939 až 1942 . Byly to nevídaně kruté zimy s velikým množstvím sněhu. Polomy v některých sněhových porostech znemožňovaly přístup na některá místa. Tehdy jsme prodali naležato části těchto porostů jedné firmě , která toto dříví tahala do Měchenic , kde byly vázány vory a dříví plaveno do Německa.

Značné potíže byly s obnovou lesů. Sazenice jsme neměli , zakládali jsme školku. , ale k tomu nedošlo, protože došlo ke znárodnění. V té době sněhové a mrazové pohromy měly velký vliv na stav zvěře. Tehdy úplně vymizeli divocí králíci. Nemohli se dostat k norám. Přemnožily se lišky. Zastřelili jsme 10 až 15 lišek ročně. Hromadně přecházely přes zamrzlou Vltavu ze Sedlčanska.

Nástup do zaměstnání r. 1937.

Nastoupil jsem u Berní správy Praha- Vinohrady jako finanční koncipista s tím, že definitivní udělení místa bude záviset na výsledku vyšší důchodkové zkoušky asi za 2 roky. Dostal jsem pracovní možnosti ve všech částech úřadu abych se seznámil s úřadem.: ve výpravně, podatelně, odd. srážkové důchodové daně, a.t.d. Pak teprve jsem byl zařazen jako vyměřovací pracovník do oddělení Vinohrady - Venkov, jehož přednostou byl Němec *Prosch*. Ten mě každý den zkoušel ze zákona o přímých daních. Byli jsme v budově tabákové režie ve Slezské ulici. Pracovalo se od 7,30 do 14,30. Přednostou byl vládní rada *Hansa*. V době, kdy jsem nastupoval, mohlo mu být okolo 60 let. Kolem jeho podivínství byla spousta různých zkazek, ale zaměstnanci z něj měli veliký strach. Podle předpisů o státních zaměstnancích mohl přednosta zcela libovolně překládat pracovníky , třeba na druhý konec republiky . Nesnášel, když se mládenci bavili s děvčaty. Většinou je přeložil, aby byli daleko od sebe.

O povaze tohoto pána svědčí tato scéna , kterou jsem zažil při nástupu do zaměstnání. Přestože na dveřích od kanceláře byla cedule " Přednosta úřadu", reagoval naprosto

nepochopitelně na oslovení " pane přednosta". Zvedl se ze židle a začal naplno křičet : " Víte, kdo jsem !" Několikrát to opakoval a potom zvolal : " Já jsem vládní rada! A víte, co to znamená ! Asi to nevíte !".

Jeden můj kolega si namluvil pracovníci z téhož úřadu. Jmenoval se Dr. Vaníček a jeho dívka Grundmannová (Němka). Všechno bylo udržováno v tajnosti až na to, že ti dva si zapisovali o svých milostných zážitcích zápisky, a ty se dostaly shodou okolností do pošty , kterou dostal pan přednosta k podpisu. Následky na sebe nenechaly dlouho čekat. Oba byli přeloženi na různá místa v republice.

Rok 1945

Blížící se fronta byla znát na každém kroku. V lesích se objevili partyzáni , kteří měli hlavní sídlo v Brdech , dále němečtí dezertéři prchali na západ. Bylo velmi divné, že Němci udrželi pořádek v zásobování obyvatelstva, takže jsme dostávali mléko, mouku, tuky a.t.d. Velmi těžko jsme se rozhodovali, zda přechod války prožijeme v Praze , nebo na Sloupu. V té době se narodil Jenda. (duben 1945)., a rodina odjela taxíkem , za stavu vysokého ohrožení se strany útočících spojeneckých letadel, na Sloup. K lepšímu zásobování jsem zastřelil srnce v bezprostřední blízkosti naší zahrady. Na Sloupu s námi tenkrát žila rodina Kutilů, která chovala slepice a kozy.

Poprvé jsem zjistil přítomnost Rusů, když jsem jel na kole do Měchenic, kde jsem kupoval cihly na stavbu zahradní chaty. Najednou se objevil na kole jedoucí sovětský voják , a na otázku, odkud pochází řekl, že je Sibirjak. Bylo to pro mě veliké překvapení. Hromadně se objevili jezdci na koních, vtrhli nám do zahrady, otevřeli dveře od budovy , do dveří strčila kobyla hlavu a jezdec vykřikl: " Zděs budět kapitan !"

Vstup do naší aleje byl pod ochranou stráže. Když jsem se vracel z vlaku, bylo mi bráněno dostat se k nám, snažil jsem se mu vysvětlit, že tam bydlím on mávl rukou a vykřikl : Možno !

V té době jsem dostával stále nový a nový tabák, který jsem kouřil ve fajfce. Do Sloupského dvora proudili lidé pro maso , zabíjely se tam krávy , a lidé si chodili pro dršťky. Vnitřnosti nechávali Rusové na hnojišti, takže si to lidé mohli rozebrat. Vlak do Davle ještě nejezdil, v tunelu bylo ještě pracoviště Němců. Od vlaku jsem chodil z Měchenic, údolím Dolečku , odtud k Šerpinám a odtud ke Sloupu.

Ruští vojáci měli vši. Dostaly je obě holčičky, Liduška a Olinka, a obě babičky.

V řezárně měli vězení pro Vlasovce, které popravovali, a pro zloděje. Vojáci hromadně kradli drůbež, kola, atd. Lidé chodili si stěžovat a vojenský pracovník , který o tom rozhodoval, sídlil v jídelně a tlumočnickem byl Ivan.

8- 10. května 1945

Ve vile sídlil kapitán a další pracovník, který rozhodoval o náhradách za ukradený nebo zničený majetek zdejších občanů. Samozřejmě z toho vznikla veliká agenda. Od rána už lidé čekali na projednání své kauzy.

Chyběl jakýkoliv kontakt s Prahou. Bylo to až 10 května, kdy jsme se dověděli, že do Prahy pojede první vlak v 8 hod. Rychle jsem doběhl do Měchenic , kde stál na nástupišti vlak o 3 vagonech , doslova nabitý lidmi. Ten vlak bral pouze lidi, kteří byli důležití pro provoz v Praze. Přistoupil jsem k vagonu a volal jsem : "*Jsem finanční komisař, pusťte mě také !*" Byl jsem okamžitě vpuštěn, ale musel jsem jet na střeše vagonu. Do Vršovic, kde bylo moje působiště, (berní správa) jsem dojel v pořádku. , a odebral jsem se na bývalé působiště. Byl

tam absolutní chaos. Z nesouvislých řečí pracovníků bylo jasné, že osazenstvo vyhodilo přednostu a současně pozvalo pracovní čtyři skládající se hlavně z Němců, aby vyčistili objekt. Bylo vidět, že za daných okolností tam pro mě není žádná práce a odešel jsem na Vinohrady navštívit advokáta Dr. Doskočila. Ten mi popsal zhruba situaci v Praze a vysvětlil, že se ještě na různých místech střílí, zvláště ostřelovači střílejí s kostelních věží. To jsem na vlastní oči viděl, jak jednoho ostřelovače chytil a odzbrojil sovětský voják.

Doma v pražském domě byla v několika patrech rozstřílená okna a menší škody. Navštívil jsem i ředitele Škodovky (v Turecku) Bolschwinga a ptal jsem se ho, jestli má oprávnění zde bydlet. Vysvětlil, že jedná o přestěhování své rodiny do Rakouska, a to s rakouským konzulem Markem. Spolu s rodiči tam bydlela jejich dcera. Druhá dcera byla nezvěstná. Tu odvedli někde na práci.

Vzpomněl jsem si na upozornění svého strýce Dr. Svobody, abych v případě nezbytné potřeby v souvislosti s novou prací na Berní správě se obrátil na vedoucího pracovníka min. financí Dr. Kozáka. S tímto Dr. Kozákem jsem hovořil a vysvětlil jsem mu situaci na Berní správě ve Vršovicích. Asi po 14 dnech jsem dostal pokyn mě tlumočený přednostou, abych se dostavil na min. financí, že tam budu vyřizovat neodkladnou práci. To se stalo 25. Července 1945 a od té doby jsem tam pracoval.

Během léta byly armády Malinovského staženy z našeho území.

Nástup na Ministerstvo financí.

Na základě výzvy, kterou jsem dostal prostřednictvím přednosty Berní správy, jsem navštívil osobní oddělení Min. financí (Dr. Lehkoživa) který mě informoval, že budu pracovat v rozpočtovém odboru. Poslal mě na sekčního šéfa Fialu který mě odkázal na vedoucího oddělení Jána Galandu. Ten se mnou pohovořil a odkázal mě na bližší informace o mé práci Rudolfa Macha. Byl jsem umístěn v přízemí spolu s více pracovníky.

Ministerstvo financí.

Nastoupil jsem dne 27. Července. V té době státní rozpočet neexistoval a teprve se začínalo od píky. Připravoval se rozpočet na rok 1946. Na úseku ministerstva výživy jsem navázal úzké styky s pracovníky tohoto ministerstva. Bylo nutno obnovit skutečný stav z kterého se mělo vycházet. Předpokládalo se vytyčit jednotlivé úseky hospodářství a perspektivy na příští rok. To všechno vyžadovalo mnoho práce. Postupně jsem si zvykl, že něco takového jako úřední hodiny prostě neexistuje. Náš sekční šéf Fiala byl odborník na slovo vzatý a člověk slušný a charakterní. Na stole měl zařízení, které když se uvedlo do chodu, znělo jako siréna slyšitelná po celém patře a znamenalo, že nikdo nesmí odejít. Konaly se jen podle pokynů schůze "dědečků", kde se stanovily pro každého pracovníka konkrétní úkoly. Brzy na to jsme navázali spojení s Nejvyšším kontrolním úřadem a později také zástupcem Národního shromáždění. S těmito orgány bylo třeba stále spolupracovat.

Kanoistika

S kanoistikou jsem začal v roce 1939, kdy moje švagrová Eda, jejíž bratr odjel do Anglie, hledala na kanoi, kterou zde zanechal, háčka. Samozřejmě jsem vůbec nevěděl o co jde, a když jsem po prvé na kanoi jel, hned jsem se převrátil. To se odehrávalo v loděnici "Varjag"

na Smíchova . Pak jsem se tam častěji zdržoval , tam také přicházela moje budoucí manželka Lída. Pamatuji se, jak jsem ze zvědavosti pozoroval Lídu, jak se blížila ke břehu , aby skočila do vody. Byl jsem velmi zvědav, jestli umí plavat. Ona se rozběhla a elegantně skočila do vody a já jsem ji pak následoval. Tato skupina kanoistů pořádala každou sobotu zájezd na Vltavu nedaleko Živohoště. Přenocovalo se na nedalekém ostrově a odtud se jelo do Prahy. Jediná překážka na cestě do Prahy byla Vranská přehrada. Na ostatních místech dnešních přehrad byly peřeje. Účastnil jsem se jednoho takového zájezdu. Bylo to okolo velikonoce. Tento zájezd znamenal pro mě otřesné zkušenosti. Začalo to už v noci, kdy jsem ve stanu ucítil že mám nohy ve vodě. Rychle stoupala voda. Většina účastníků pakovala narychlo své věci a odjížděla pryč. Jeli jsme do Živohoště a tam jsme dostali nejnovější informace o povodni . Bylo nám doporučeno okamžitě odjet, protože voda rychle stoupala.

Přivázali jsme všechno, co jsme měli s sebou , včetně obuvi, tepláků, pláště , atd. k lodi, sedli do lodě a jeli jsme směr Svatojánské proudy. Minuli jsme Moráň a z dálky viděli obrovské peřeje , do kterých jsme vletěli. Samozřejmě nás zalila voda , kanoe se obrátila a unášely nás obrovské vlny. Dívky (Lída s Márinkou) se zachytily na převrácené kanoi. Já jsem měl pouze v ruce pádlo a rychle jsem plaval naznak na druhý břeh. Tam jsem uviděl dosti daleko plovoucí kanoi s dívkami. Běžel jsem co jsem mohl asi 1 km cesty a přiblížil se ke kanoi , protože voda tekla pomaleji. Tam jsem skočil do vody a plaval ke kanoi . Chytil jsem ji a snažil jsem se ovlivnit plavbu lodě směrem na břeh, což se mi nepodařilo , kanoe se mi vytrhla , a musel jsem opět na břeh a dát se do běhu po březní komunikaci a pak jsem se vrhl do vody. Mezitím se kanoe přiblížila ke břehu , já jsem se vši silou opřel nohama o dno a obrátil jsem kanoi špičkou ke břehu , a tam už jsme se dostali všichni na břeh.

Dívky byly velmi promrzlé. Podle informací, které jsme dostali od trampů, měla voda 7 stupňů. Nás se zmocnili trampové, dopravili nás do chaty, tam nás prolévali rumem a horkým čajem. Asi po 2 hodinách jsme byli schopni nastoupit cestu do Prahy. Dívky ovšem nechtěly ani slyšet, že by opět měly cestovat v kanoi . Náhodou se tam dostal kajak, který připlul seshora, kajakář pustil dívky do kajaku a sám plul v kanoi, kterou jsem řídil já. Po prvé jsem byl v pozici kapitána. Takto jsme dopluli do Štěchovic, tam jsme si dali v restauraci oběd, a nastoupili cestu do Davle. Z věcí, které uplavaly, byl pěkný kabát do deště a střevíce. Já jsem měl na sobě pouze tenisky.

Navázal jsem kontakt s Lídou a rozhodli jsme se koupit kanoi. Koupili jsme ji od Dr. Eliášové za 250 Kč včetně krákorce v loděnici Řepa - Šlégl v Bráníku.

Ministři financí.

Vavro Šrobár

- staříčkový pán, který o financích neměl ponětí a sám říkal, že tomu nerozumí. Když šel do vlády, dal si sepsat podrobnou informaci , co má říkat, případně tam nic neříkat. Protože to byl jediný Slovák, tak Ján Galanda, původně Slovák z Martina, který sloužil ve finanční správě v Čechách , naposled jako odborový rada , byl určen na vedoucího rozpočtového oddělení 1/4 , kam spadal rozpočet ministerstva výživy, zemědělství , Státní lesy a statky., a některé další méně významné organizace. V tom oddělení pracovali 2 referenti , vedoucí a sekretářka. Od samého začátku jsem pracoval na tomto oddělení na úseku min. výživy a na úseku zemědělského výzkumu (Průhonice).

Jaromír Dolanský (Po volbách 1946)

KSČ. Nebylo patrné, že by byl aktivní. Místo něj vykonával funkci ministra ing. Spáčil, dosud ředitel Masarykových domovů v Krči. Byl velmi agilní a kladl veliké nároky na všechny pracovníky.

Kabeš

Dosud pracoval v peněžnictví. Jeho kariéra končila katastrofou, která se označovala jako "peněžní reforma". Okradení lidé se někde bouřili. Velmi brzy vše utichlo a nastoupil někdo, kdo s reformou nemohl mít nic společného, protože pracoval v zemědělství.

Julius Ďuriš

Můj šéf Jan Galanda byl údajně jeho spolužákem a velmi často spolu hovořili maďarsky. Je velmi těžko popisovat hrůzovládu tohoto muže. Hrubost, arogance, bezohlednost. Hlavní, co chtěl vědět, kdo to zavinil. Jeho hrůzovláda trvala celých 10 let. Můj šéf Dr. Cirkl dostal za trest, že něco neuměl vysvětlit, naučit se něco nazpaměť z publikace "Marxistická ekonomie." Pečlivě se učil po úředních hodinách, aby byl připraven, kdy ho Julius vyvolá. Nakonec k tomu vůbec nedošlo, protože mezitím došlo na nejvyšších místech k rozhodnutí o odvolání ministra Ďuriše.

Ministr Sucharda

Velmi slušný člověk. V té době jsem zažil těžkou operaci levého ramene a dlouhou dobu jsem byl vyřazen z práce. Během té doby se objevily pokusy o reformu ekonomického zřízení. Četly se i překlady z polštiny. Pamatuji si, že jsem se zúčastnil velké schůze. Předmětem byla údajně reforma školství. Během diskuse, které se účastnila většina politiků a ekonomů, např. Ota Šik, který podával velmi podnětné návrhy na ekonomickou reformu. Ale koloval o něm vtíp, jaký je rozdíl mezi Otou Šikem a Jánošíkem. Jánošík bohatým bral a chudým dával, Šik prý obráceně.

Z této schůze jsem šel domů pěšky spolu s náměstkem Machačkou. On mi vyprávěl, jak byl na schůzi UV u Dubčeka, který byl novým vedoucím strany. Z těchto schůzí vyplynulo, že nejde jen o reformu školství, ale celého státu. Tyto informace u mě vzbudily naději na lepší časy.

Politický život byl ve znamení bojů mezi "konzervativci" a pokrokovými. Heslem Dubčeka bylo "Socialismus s lidskou tvář". Změny u nás měly mezinárodní ohlas, zvláště v Německu, sbíraly se podpisy. Ohlas sovětského vedení na sebe nenechal dlouho čekat. Byly ohlášeny manévry na různých místech republiky, označovalo se to jako vojenské cvičení.

Zajímavá v té době byla návštěva maršála Tita v Praze, který jediný ze zahraničních politiků naše vedení důrazně varoval před konfliktem s SSSR. Zdá se, že Dubček toto varování podceňoval.

Dne 21. srpna 1968 ráno máma přišla z nákupu a sdělila mi, že tady po ulici jezdí tanky, na dotaz, čím jsou to tanky, neuměla odpovědět. Potom jsme už dostávali úřední i neúřední zprávy o intervenci. Několik dnů nefungoval telefon, ani doprava. Neměli jsme spojení s Pískem.